

OBWIEŚCIĆ (27) *vb pf*

o oraz e jasne.

inf obwieścić (13). ◇ *fut 1 sg* obwieszczę (1). ◇ *2 sg* obwieścisz (1). ◇ *3 sg* obwieści (2). ◇ *1 pl* obwieścimy (2). ◇ *3 pl* obwieszczą (2). ◇ *praet 3 sg m* obwieścił (1). ◇ *con 1 sg m* bych obwieścił (1). ◇ *3 sg m* by obwieścił (1). ◇ *impers praet* obwieszcz(o)no (1). ◇ *con* by obwieszcz(o)no (1). ◇ *part praet act* obwieściwszy (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII – XVIII w.

1. Podać do wiadomości, uczynić wiadomym [w tym: co (9)] (13) :

obwieścić komu co (5): A niż fię Kálztellan rufzy ná woynę/ ma obwieścić fwemu powiátowi tydzyeń przed rufzeniem mieyfce *UstPraw D2; MWilkHist I2v*; Co iefliże ty niezbożnemu obwieścił/ á on fię od niezbożności fwey [...] nie odwróci/ on ci we złości fwoiey vmrze/ áles ty dużę fwoię wyzwolił. *ReszPrz 106, 97; SarnStat 133.*

obwieścić kogo, co w czym (1): pan á ftworzycyel náłz/ chcąc człowyeká do liebye przycyągnąć [...] zrządził mu piłmo/ náuki/ w kthorych on íam liebye y wołá fwą/ tudzyefz zbáwyenye íamego człowyeká zátworzyć á obwieścić raczył. *GliczKsiąź G8.*

obwieścić komu (8): OBwieścić ma X. Arcybiłkup íenatoróm oboygá narodu/ y čás náznaczyć íáki/ ná któryby wízyfcy zíáchác íe mogli *SarnStat 7, 133, 1213. Cf obwieścić komu co.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): My tymże Kíśiętw przerzeczonym ítanom przez lífty náłzé/ íákołmy zwykli do innych íiem/ obwieścimy: áby y oni wybrawfzy íedné^{go} poflá [...] ná powiátowy Séym Profzowfki pofláli *SarnStat 1213; [AktaSejmikPozn 1587/65].*

W charakterystycznych połączeniach: obwieścić cierpliwość, cnoty, miejsce, niebezpieczeństwo; obwieścić arcybiskupowi, powiatowi, senatorom (2).

Zwroty: »głośno obwieścić« (1): Przylięgły ná kopia líft wprzod wywiefzono/ Ktory po wízyfłkim woýfce głośno obwiefzczono. *CzahTr Gv.*

»przez listy obwieścić« (1): *SarnStat 1213 cf Ze zdaniem dopełnieniowym.*

»nowinę obwieścić« (1): Ale nam kazał prętko íść Wam tę nowinę obwieścić. Byście ízli do Gálilei *MWilkHist I2v.*

»ku przykłádu obwieścić« (1): [*Pan Bóg chciał*] cnoty íego [*św. Pawła*] y íierpliwość ná wízyfłkim ku przykłádu/ obwieścić/ y ná lichtarzu tę świecę poítáwić *SkarŻyw 51.*

»obwieścić słowy« [*z przytoczeniem*] (1): Częgo winni będą íamíłz rodzicy/ s kthorych íe dziecyę pfiue/ y nye vydá theż karányá od páná Bogá/ yáko íam obwyescić to raczył temi flowy *GliczKsiąź D7v.*

Szereg: »obwieścić a opowiedzieć« (1): Rołpomni fię ná dawne čásły/ rozmyłlay íobie wízyfłkie rodzáie/ pytay oycá twęgo/ tedyć to obwieści/ ítárłzych twoich á opowiedząc. *ReszPrz 97.*

W przén [co] (1) : [*Pan Krystus*] przepowiedzieć raczył znáki/ ktreby miály obwieścić on dzień wízyfłkim złým ítárłłiwy/ á dobrym poćiefzny. *LeovPrzep G.*

2. Powiadomić, poinformować [kogo (12), co (1)] (13) : A gdv yęgo szyemya Bądzye pułtha tedy then człowyeck ktho gorączo gony ma obwyesczycz ymyenye ná blyfłze od onęgo myescza czo gony

slyad *MetrKor* 34/134v; *Diar* 54; *SkarŻyw* 244; [*piwowar*] ma to wŹyŹtko wczás zgotowác: Páná álbo Vrządnicá przed tym obwieściwŹy. *GostGosp* 136; *KlonWor* 30.

obwieścić kim [= przez kogo] (1): gwiazdą swoią Pan Bog/ to ielt poŹláncy Źwymi (ktorzy Źię w piśmie Źwiátłością/ y Źlóncem zową) od ApoŹtollkiew y RzymŹkiew Piotrá Ź. Źtolice obwieścić nas niegodne raczył *SkarŻyw* 26.

obwieścić w czym [= o czym] (1): Turek Źię mu [*królowi francuskiemu*] ná ten czás wymowił/ yż go w tym nierychłó obwieścił/ ále áż przez rok obiecał. *BielKron* 220.

obwieścić przez kogo o czym (1): Komisarsze náŹy przereczeni [...] StároŹtę álbo Dzierzawcę náŹégó o czásie y mieyŹcu zjehánia Źwégó obwieŹczą przez Woźnégo *SarnStat* 841.

Ze zdaniem dopełnieniowym (2): *ConPiotr* 31v; A KJM skłádajác sejm niniejszy powinnie miał generaliter wszyćki na sejmiech powiatowych obwieścić, aby ku temu byli gotowi *Diar* 28.

W charakterystycznych połączeniach: obwieścić imienie, pana, urzędnika, wszyćkich; obwieścić nierychłó, poŹláncy, przez woźnego, na sejmiech.

Zwroty: »listem, listy obwieścić« (2): Názáiutrz gdy [*Ezop*] z krolem gadał/ VpátrzywŹy czás list mu podał: Rzekąc/ Pan mi to polecił/ Bych cię tym listem obwieścił. *BierEz* G3; *BielKron* 217v.

»nowiną obwieścić« (1): Wielkie to á nie wyŹławione dobrodzieyŹtwo/ kogo Pan Bog tą nowiną obwieści/ y ferce iego do wiáry Źpráwi *SkarŻyw* 25.

»wiciami obwieścić« (1): A wneth wał fwe poddáne pyrŹwŹfemy wycziamy ktore mayá Źthać y za wtore wyczy, aby były gotowy obwieŹczicz. *ConPiotr* 31v.

3. Przepowiedzieć [komu] (1) :

Ze zdaniem dopełnieniowym: Iesliże ná woynye/ Bogby im poŹzczęścił/ Aby káždy [*prorok*] z oŹobna/ dobrze im obwieścił. *HistHel* D2.

Synonimy: 1. objawić, obwołać, ogłosić, ujawnić; 3. przepowiedzieć.

Formacje współrdzenne cf WIESZCZYĆ.

Cf OBWIESZCZENIE, OBWIESZCZONY